

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА

Децембар 2020.

Београд, јануар 2021.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора.....	4
Инфлациона очекивања привреде	4
Инфлациона очекивања синдиката	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва.	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Испос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, а од марта 2014. и о очекиваном међугодишњем расту цена у средњем року, тј. за две године унапред.

Резиме

Краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора наставила су стабилно кретање близу нивоа од 2,0%, колико износи и њихов просек током 2020. године. Према резултатима анкете агенције Ипсос, у децембру су износила 1,9% и незнатно су нижа него у претходној анкети (2,1%). На нивоу од 2,0% нашла су се краткорочна инфлациона очекивања привредника, што је незнатно више од новембарских 1,9%. Уобичајено виша у односу на очекивања других сектора, очекивања становништва су порасла на ниво од 8,0%, док су очекивања представника синдиката остала непромењена на нивоу од 2,5%.

Када је реч о средњорочним очекивањима, представници финансијског сектора за децембар 2022. године очекују инфлацију од 2,3%, док су очекивања привреде за исти период нешто нижа и износе 2,0%. Представници синдиката за две године унапред очекују инфлацију на нивоу од 3,0%, а становништво на нивоу од 6,0%.

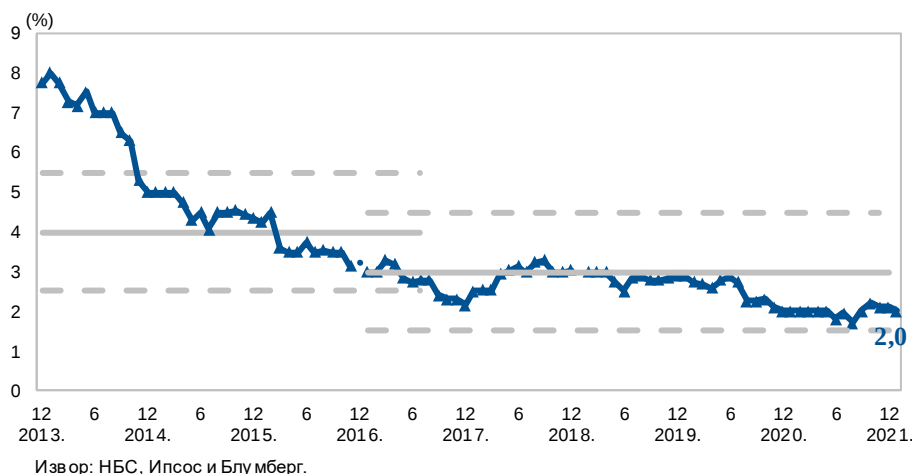
Усидреност инфлационих очекивања представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије и указује на одсуство јачих инфлаторних и дезинфлаторних притисака.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Краткорочна инфлациона очекивања финансијског сектора су у децембру, према анкети агенције Ипсос, износила 1,9%, док, према резултатима јануарске анкете агенције Блумберг, финансијски сектор за годину дана унапред очекује инфлацију од 2,2%. Вредности из актуелних анкета незнатно су ниже од вредности из претходних анкета, када су износиле 2,1% (Ипсос) и 2,3% (Блумберг).

Децембарска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ износи 2,0%.

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

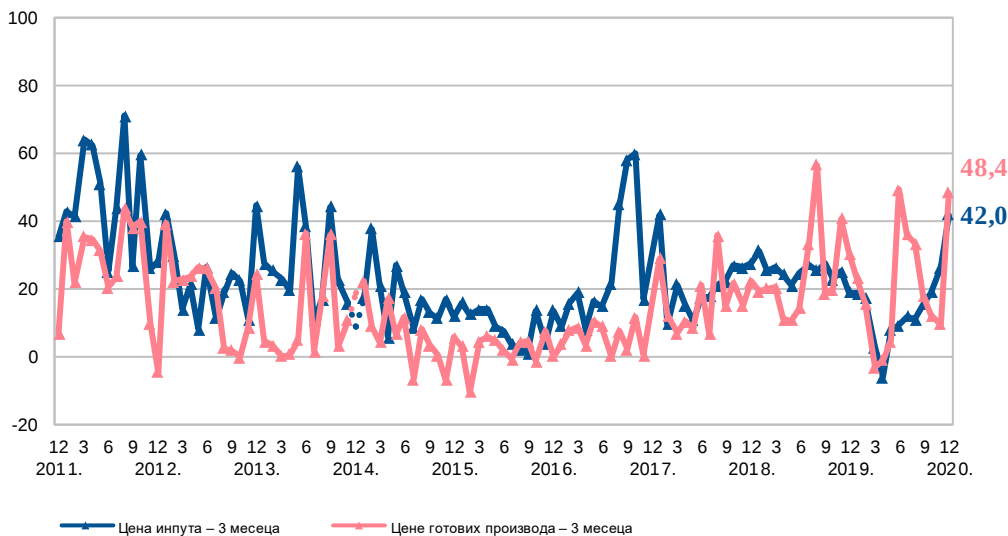
Средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора у децембру износила су 2,3%, што је благо ниже него у претходној анкети (2,5%). Од увођења овог питања у анкету (март 2014. године), средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора крећу се у границама циља.

Инфлациона очекивања привреде

Очекивања привредника, и у кратком и у средњем року, наставила су стабилно кретање и у децембру су износила 2,0%.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Графикон 2. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

* Вредност изнад нуле указује на раст, а испод нуле на пад.

Извор: Нинамедија/Ипсос.

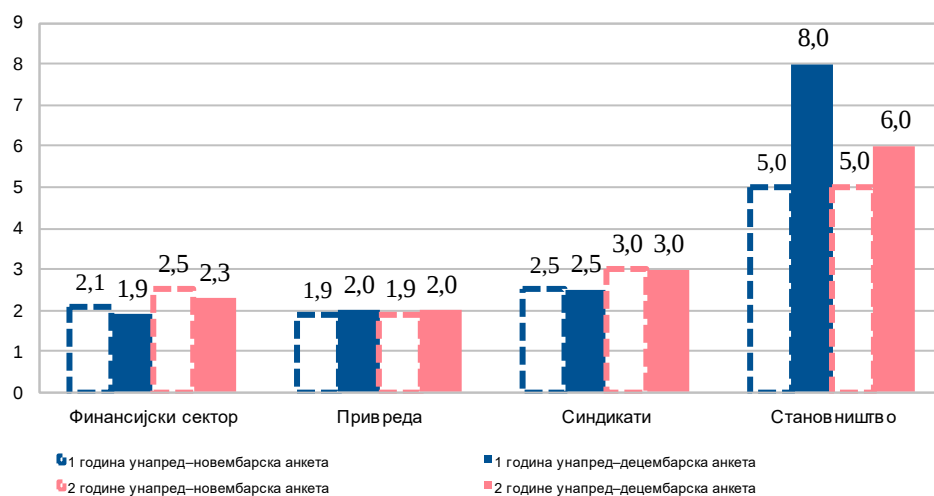
Перцепција пословања привредника по готово свим кључним параметрима пословања (пословни услови, производња/промет, инвестиције, запосленост) у децембру је оптимистичнија у односу на претходну анкету, што би се могло довести у везу с позитивним вестима о развоју и почетку примене вакцине против вируса корона.

Најављено поскупљење електричне енергије (од фебруара 2021) одразило се на повећање нето процента привредника, који очекују и раст цена сопствених производа, и раст цена инпута у својој производњи у наредна три месеца.

Инфлациона очекивања синдиката

Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања представника синдиката нису се променила у односу на претходну анкету и износе 2,5% и 3,0%, респективно.

Графикон 3. Очекивана међугодишња инфлација за једну и две године унапред

Извор: Ипсос.

Инфлациона очекивања становништва

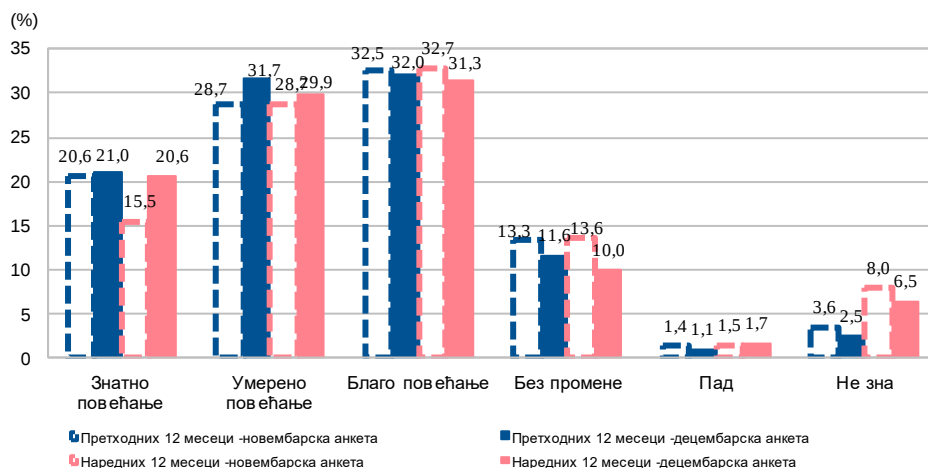
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Децембарска анкета бележи раст и краткорочних и средњорочних инфлационих очекивања становништва, која су достигла 8,0% и 6,0%, респективно, што су највише вредности у 2020. години. Раст инфлационих очекивања становништва могао би се довести у везу с најављеним поскупљењима електричне енергије, комуналних услуга и сл.

Квалитативна анкета указује на раст нето процента испитаника који очекују поскупљења месечних рачуна, горива, цигарета, прехранбених производа, што је у складу с квантитативно израженим растом инфлационих очекивања становништва. Такође, учешће анкетираних који очекују знатно повећање цена у наредних дванаест месеци у децембру износило је 21%, што је за 6 п.п. више него у новембру.

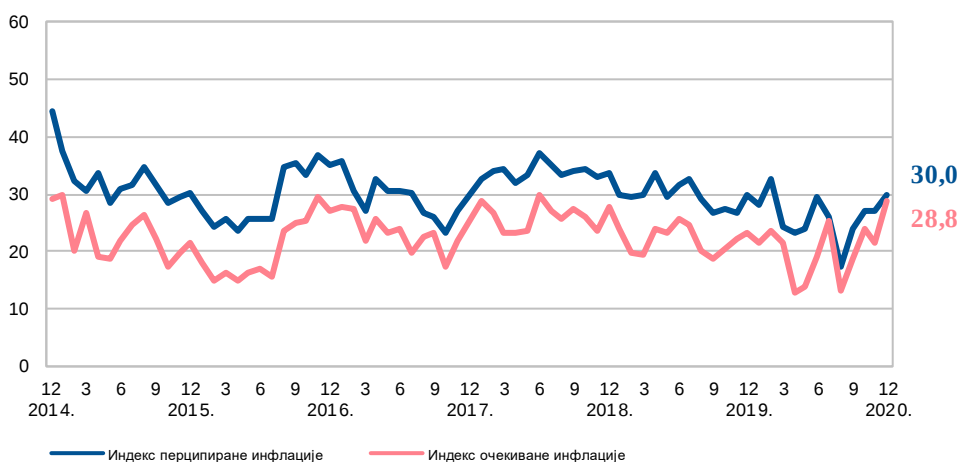
Међутим, и даље највећи део анкетираног становништва (око 60%) сматра да ће се цене у наредној години дана умерено или благо повећати.

Такво кретање инфлационих очекивања, где највећи број испитаника очекује умерено и благо повећање цена у наредној години дана, сведочи о предвидивом и стабилном економском окружењу и доприноси остварењу основног циља монетарне политике у средњем року.

Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Становништво очекује и да ће инфлација у наредних дванаест месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана, на шта указује виша вредност индекса перципиране инфлације од индекса очекиване инфлације. Такво кретање резултат је тога што део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних дванаест месеци не очекује да ће се то наставити у наредних дванаест месеци.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2016.pdf).